

Gálatas

Ja ua ra carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mennba yø 'yεc'εi Galacia.

¹ Nügä drá Pablo, rá representantegä rá Jesucristo. Hingra ja'itho rá ts'änni ngue drá representantegä. 'Nε hijnonni ja'i da bøni ngue da t'εmbi bi 'yεxcagui. Nu'a bi 'yεxqui, guehna rá Jesucristo co 'nehna Oja mā Papáhu nuna bi 'yøt'e ngue bi bennate rá Jesucristo 'mø mi du. ² Nügä ya, co 'nehya mā zi cūhū dí n'yogá'be ya, dadi zεnguagáhe'ū yø 'yεc'εi di mpeti p'ū ja yø hnini ngue rá häi Galacia. ³ Nuna Oja mā Papáhu co 'nehna mā Hmūhū Jesucristo, dí nne ngue di jap'ahū 'nε da hyut'a ni mmūihū.

⁴ Nuna rá Jesucristo bi nese ngue bi tho conná nguehma ts'oquihū para ngue da gūgahū p'ū ja rā nts'o ja ua ja rá ximhäi. Nuna Oja mā Papáhu, go rá ts'änni'a tengue bi thohra Cristo na. ⁵ Janangue ma gā εspahū Oja hangū rá pa. Da ngut'átho.

-----

⁶ Nuna rá mate rá Jesucristo bi 'dacjū, Oja bi 'yøt'e ngue bi dimma mmūihū ngue nzongahū Oja ngue gā εc'εihū rá Cristo. A nuyá, dadi 'yøthogā hanja ngue n'nahmantho guí nne gui hyεhmū p'ū Oja, guí nne gui tεnhnū mī'da yø hyā t'εmbi ngue rá hoga 'da'yo hyā. ⁷ Pε nu'a majuani ngue rá hoga 'da'yo hyā, hingui yoho, hyū ja'a, sinoque hōnda n'na. A nuyá, 'bui to øt'e ngue di 'yot'itho ni mmūihū, i nne da mánna hoga 'da'yo hyā ngue te bi

'yøtra Cristo. ⁸ Pɛ nuyá, maɖague'a ɖa gueceɛgähe, ogue n'na ra anxɛ di 'yɛ mahɛts'i ɖa bønɪ ngue ɖa xi'ahɯ man'na ra hoga 'da'yo hya ngue hinda 'da'iguui na ra hya ya xtá xi'ahɛ, nuna n'nan'yo ra hya ɖa ma, ɖa ma ra castigo na. ⁹ Ya xtá xi'ahɯ m'mɛt'o, 'nɛ mahøn'a ga mmangä ya. Nu'mø to ɖa xi'ahɯ man'na ra hoga 'da'yo hya hinda 'da'iguui na ra hya ya guí ɛc'ɛihɯ, nuna n'nan'yo ra hya ɖa ma, ɖa ma ra castigo na.

¹⁰ Co nuna ra hya naya, ɔua ɖa zä gui 'yɛmhmɯ ngue dí hongä ra hya ha di nu manhogä yø ja'i? Nu'á, hin'na'a. Dí nne ngue gue'a Oja ɖa nu manhogui. Nugä hinna mangä ya yø hya ya, ngue di nu manhogyø ja'i. Nu'mø gdi hongä ra hya ngue ɖa gue'a te nnu manho yø ja'i ga mma, ya hingrá mɛfigä ra Cristo 'mø.

-----
¹¹ Ague ma zi cu'ahɯ, dami pahmɯ ngue nuna ra hoga 'da'yo hya ɖadi øt'ahɯ, hingra ja'itho rá ts'änni na. ¹² Hinjonni ja'i dá mɛpyagä te bi ma, 'nɛ hinjonni ja'i xänngui te dí mma. Hinda hønse ra Jesucristo bi jaqui ngue dá pacä na ra hya na.

¹³ Ya xcá 'yøhmɯ te 'bɛ'a nmará n'yogä m'mɛt'o ngue'mø nmi tennä yø nt'ɛc'ɛi yø judío. Guí pahmɯ ngue janjuani hinmi säyagä dí honi ha gɖa sɛcä'ɯ yø ja'i Oja. Porque nmi nnegä ngue xøgue xtí m'mɛhna ra hoga 'da'yo hya na. ¹⁴ Nu'a rá nt'ɛc'ɛi yø judío mi ja, man'na tate ngue nmi ɛc'ɛigä' a ngue'ɯ mi da ma mmijudíogähe 'da'igu ra pa dí 'bɛhme. Nugä man'na xtá øt'ä xanho'a te ra costumbre man'i n'yo ma mboxitahɯ. ¹⁵ Nuna Oja bi 'dacrä mate ngue bá huangui hante ngue gá

m'mu. 'Nε bi zoqui ngue ga øtra 'bεfi bi 'daqui.
 16 Porque bi ne Oja ngue dá mpaçä'be'a rá Ts'unt'u,
 n'namh̄ma ngue da zäp'u ga xicä yø ja'i h̄ingyø
 judío te'o na rá Ts'unt'u Oja. A nugä p'uya, h̄injonni
 ja'i dá änni te ja ngue ga øt'e. 17 'Nε h̄inga 'bet'o dá
 magä p'u Jerusalén ngue xca xädi te mi xännb̄ate'u
 yø representante ra Cristo bi 'yεxa m'met'o hante
 ngue da 'yεxqui. Sinoque dan̄i mpagä p'u ja ra
 häi Arabia. 'Dám̄ba pengä p'uya, mahøndá εcä p'u
 ja ra hn̄ini Damasco. 18 Mi tho'a nhyu jeya p'uya,
 ja dá magä Jerusalén ngue dá nyagä'be ra Bedu.
 Pε h̄onda n'ε'mā cuf'a dá m'mucä p'u mi 'b'u'a.
 19 'Nε h̄injom mi'da ni representante dá nyagä'be,
 h̄inda h̄ondra Jacobo nu'a rá n'yohu ma Hm̄uh
 Jesucristo dá nugä p'u. 20 I pa Oja ngue majuani
 na ra hya dí xi'ah̄u.

21 M'mefa p'uya, dan̄i mpagä p'u ja ra häi Siria,
 'nεp'u ja ra häi Cilicia. 22 A nu'u yø ja'i εc'ei ra
 Cristo di mpeti p'u ja yø hn̄ini ngue ra häi Judea,
 tobe h̄inga n'na ndi dadi nnugähe'u. 23 H̄ontho
 nt'øde te h̄ma ngue εnyø ja'i: "Nuna ra n'yohu mi
 honi ha di zahyø 'yεc'ei 'mø man'na ra pa, a nuyá
 h̄manya ngue guehna xihyø ja'i ngue da 'yεc'ei'a ra
 Cristo nuna h̄inmi nnepe da 'yεc'ei yø ja'i m'met'o".
 24 Janangue εspabi Oja yø ja'i, porque nuna Oja bi
 hyät'i bi p̄arcagui mā mm̄i.

2

1 Mi gua'a rá 'dε'mā goho ra jeya p'uya, mahøndá
 magä Jerusalén. Dá megä'be ra Bernabé conna
 Tito. 2 Dá magä p'u, porque Oja bi 'yurcagui, bi
 neque ngue ga mmagä Jerusalén. Bi mpeti'u 'bet'o

ra hya p'uya ngue dá nyahe. Dá xicä'ü p'uya hanja na ra hoga 'da'yo hya dadi øtä yø ja'i hĩngyø judío. Dá ne ngue da fadi ngue 'da'igu ra hya dí xihme yø ja'i. Porque dá negä ngue hĩndi nts'onna ma 'bɛfi ya xtá øt'e, 'nɛ nĩmantho dadi mpɛfi. ³ Pɛ majuadi dá nyahe, bi hnu manho na ra hya dá ma. Nuna ra Tito ma n'yogä'be hĩngui n'youi ra hmɛpya ngue ra circuncisión. Pɛ ya hĩmbi ma ma jats'edi ngue di njapi tengutho manna ley ga 'yo yø judío. ⁴ Høndi 'da yø ja'i mi 'bɛp'ü ngue hĩmma juani yø 'yɛc'ɛi, bi nepe ngue xtä hmɛpya na ra Tito. Pɛ nuyá, guehya yø ja'i cuatyø 'yɛc'ɛi ya, i honi ha di zarcä ma guahü ngue da zäp'ü di yajpahü m'mɛfa ngue hĩndi øthü'a te gä mmamp'ü ja ra ley. Porque ya dí ɛc'ɛihü ra Cristo. 'Nɛ guehya yø ja'i di ja ts'edi ngue ga øthü te gä mmamp'ü ja ra ley ya. ⁵ Pɛ nuna ra hya mmanya, hĩngä n'na ne dí ørpähe masu. Porque nuna ra hoga 'da'yo hya ya gui ɛc'ɛihü, guehna ra hya ngue majuani na, ya hĩnda zä to di pädi.

⁶ Nu'ü yø 'yɛc'ɛi 'bet'o ra hya, hĩndi mportagä 'mø ngue 'bet'o ogue hĩn'na, porque nup'ü ja rá hmi rá dä Oja, ya hĩmma hyets'i yø ja'i p'ü. Pɛ nu'ü 'bet'o, hĩn tema hya bi xiqui ngue da 'yɛnguĩ hĩngä gue'a ra hya dí mma. ⁷ Hante gue bi mmɛyasɛ ngue Oja di färcagui rá hoga 'da'yo hya ngue ga xihyø ja'i hĩngyø judío. A nuna ra Bɛdu bi ma mafäti ra hoga 'da'yo hya da xihyø ja'i ngue yø judío. ⁸ Porque guesɛ Oja bi 'yɛxrä Bɛdu ngue drä representante ra Cristo p'ü ha 'bũhyø judío. Pɛ xquet'a bi 'yɛxqui ngue drä representantegä ra Cristo p'ü 'bũhyø ja'i hĩngyø judío.

⁹ Janangue nuya hyu nc'ɛi ya, ra Jacobo, ra Bɛdu,

ra Xuua guehya 'bet'o p'ua Jerusalén, bi bahya p'uya
 ngue Oja bi ne ngue di tocaga ra mmenthí ngue
 ga øt'ä na ra 'befi na. Ya dá mbennba 'yehé p'uya,
 guehna ra hmeya na ngue jaje ra acuerdo na te ra
 'befi ga øthe. Bi ts'ännbaya ngue ga mmegä'be ra
 Bernabé, ga ma mangä'be ra hoga 'da'yo hya p'ua
 'bahyø ja'i hingyø judío. A nuya dá nyagähe p'uya,
 guehya da xihra hoga 'da'yo hya ya yø judío ya.
 10 Hønda n'na ra hya bi sicä'be p'uya, ngue hinda
 ma mapumbeni yø hyoya, da 'bäts'i te honi. Pe
 nuna ra hya na, hinga ja dí mbennagui, ya zant'a
 dadi ja ndummæi ngue da 'bäts'i te honyø hyoya.

-----

11 M'mefa p'uya, ya dí 'bucä p'ua ja ra hñini An-
 tioquía, xquet'a bi zøp'ua ra Bedu. Mi ma njammi
 pa p'uya, bi 'yehra pa ngue hinni 'yup'ua te bi 'yøtra
 Bedu. Janangue yø hmi yø dä yø ja'i p'ua dá hejpi te
 øt'e. 12 Rá muditho xanho te bi 'yøtra Bedu. 'Dap'ua
 bi nsihmæui yø 'yεc'ei hinguí n'youi ra hmepya di
 njapyø judío. Mi zø i'da yø ja'i bá nεxpua 'buhra
 Jacobo, guehya yø ja'i di ja ts'edi ngue da hmepya
 gätho yø 'yεc'ei hingyø judío ya. Mi zøhya p'uya, ra
 Bedu bi zu ngue da ts'ai, janangue bi 'uep'ua 'bahyø
 'yεc'ei hinga mhmpya. 13 Nuya mi'da yø judío
 ngue ya yø 'yεc'ei p'uya, xquet'a 'nehya bi 'yøt'e
 tengutho øtra Bedu ya ngue bi nsu, bi 'uep'ua 'bahyø
 'yεc'ei hinga mhmpya. Co 'nehna ra Bernabé bi
 ntet'i te øtra Bedu. 14 Nu'mø ma nugä te øtra Bedu
 p'uya ngue ya himma juani ngue gue'a te mmanna
 hoga 'da'yo hya ga 'yo, yø hmi yø dä yø 'yεc'ei p'ua
 dá hejpi, dí embi: “Ague Bedu, nu'i grá judío, pe
 asta 'nεε'i, ya xcä hyep'ua 'da yø hya mmamp'ua ja

ra ley ga 'yo yø judío. Ya guí øt'e tengutho yø 'yεc'εi hĩngyø judío. ¿Hanja ya ngue ja guí nnepe da 'yεn'ua yø 'yεc'εi hĩngyø judío ngue jatho ga øthua te gä mmamp'ua ja ra ley ga 'yo yø judío ya?" dí εmbi.

-----

¹⁵ Dí nne ga xi'a n'na ra hya ya te'o gätho ya ma mmijudío_h. A nu_h, hĩnna 'b'ahm'ua ngue ra ts'oqui ga øthua tengutho øtyø ja'i hĩngyø judío. ¹⁶ Pε dí pahmua ngue nu'a di nhohma ts'oquih_h, hĩnga gue'a ngue ga øthua te mmamp'ua ja ra ley ga 'yo yø judío'a. Nu'a di nhohra ts'oqui, gue'a ngue da t'εc'εi ra Jesucristo'a. A nu yø ja'i hĩngyø judío ya εc'εi ra Cristo ya, pε xquet'a 'nεcj_h ya dí εc'εih_h na ra Jesucristo ya. 'Nε guehna di nhohma ts'oquih_h na ngue dá εc'εih_h ra Cristo, hĩngue masque bi nhohma ts'oquih_h ngue xcá øthua te mmamp'ua ja ra ley ga 'yo ma mmijudío_h. Porque hĩnjonda bõni ngue di nhohra ts'oqui ngue da 'yøt'e te mmamp'ua ja ra ley. ¹⁷ A nuyá, ya dí εc'εih_h ra Cristo ngue di nhohma ts'oquih_h. Pε mi'da yø ja'i εmbi ngue ra ts'oqui dí øthua ngue hĩndi øthua te gäma hya mmamp'ua ja ra ley. ¿Ua sä da 'yεnya yø ja'i ya ngue nu'a te ra hya bi xänngah_h ra Cristo, ya i 'yøt'a ngue ga øthua ra ts'oqui? Nu'á, hĩn'na'a. ¹⁸ A nuyá, ya xtá mangä ngue hĩngui ja rá ts'edi ra ley ngue di nhohra ts'oqui. Xi'mø hõnga 'bät'i, ga εmbi ngue ja rá ts'edi ra ley, ya hĩmma juani ngue bi nhohma ts'oquigä 'mø. ¹⁹ Pε ya hĩnni mantho ngue ja rá ts'edi ra ley ya, porque ya bi nja'a ra castigo mi mmanna ley. Nügä tengutho 'mø bi hyogä ra ley. Nuyá, ya gdá 'bua ngue ga tēn'na Oja. ²⁰ Nu'mø mi ma maquat'i ra pont'i ra Jesucristo,

'nɛ̃qui dí ør'ma güenda ngue ya bi ncuarcagui ra pont'i. Nuya hĩndĩ sãnsɛ te nna 'bai, hønt'a ra Cristo o ma mmãigã ya. A nuyá, mɛnte ra pa dí 'bucã ua ja ra ximhã, hønt'a ra Ts'ant'u Oja dí ɛc'ɛi ya. Nuná, di maqui 'nɛ̃ bi ndãse ngue bi tho conná ngueque. ²¹ Nuná rá mate Oja bi 'daqui, hĩndĩ nne ga joni. Xi'mø ngue da gue'a ra ley ga 'yo yø judío di nhohrá ts'oqui ra ja'i, ya sãditho bi du ra Cristo 'mø.

3

¹ Ague gyø mmɛngũhũ p'ũ ja ra hã Galacia, rá nzẽgui ma'bedi ni mmũihũ. ¿Hanja ngue gadi n'uni thã'ahũ ngue hĩnguí ɛc'ɛihũ na ra hya majuanĩ? Ni hmi ni dãhũ p'ũ dá mangãhe na ra hya na ngue ra Jesucristo bi 'dømp'ũ ja ra pont'i. ¿Ua ya gá pumbɛnihũ na ra hya naya? ² Ya guĩ pahmũ xandønho ngue Oja bá pɛn'nahũ ra Espíritu Santo ngue gá 'yɛc'ɛihũ ra hoga 'da'yo hya bi si'ahũ. Hĩmbi 'bɛn'nahũ na ra Espíritu Santo ngue gá 'yøthũ'a te gã nt'ot'i p'ũ ja ra ley. ³ ¿Mba hanja'a ni m'mɛmmũ guĩ øthũ? Ya guĩ pahmũ ngue gue'a ra Espíritu Santo bi 'da'ahũ ra 'da'yo te. Pɛ nuya guĩ ɛnã ngue gui hyonsɛ ha di gommanho te gdi n'yohũ ya. ⁴ Ya xangu ra n'ũ xca sãhũ ngue guĩ ɛc'ɛihũ ra Cristo. ¿Ua hĩnte ni bøntho'a ya? Pɛ dí ɛnã ngue ja te ni bøn'a. ⁵ Damĩ pahmũ hanja ya ngue Oja bá pɛnhnã Espíritu Santo ngue bi 'yøtyø milagro p'ũ guĩ 'bahmũ. Ngunã gá nuhũ ngue bi nja rángue gá 'yɛc'ɛi ra hoga 'da'yo hya bi si'ahũ. Pɛ hĩn'i nja na te gá nuhũ ngue gá 'yøthũ'a te gã nt'ot'i p'ũ ja ra ley.

⁶ Tengutho dí xi'ahũ ya, ngunã nt'ot'i p'ũ ja ra Maçã Libro ngue ɛnã: “Ra Abraham bi 'yɛc'ɛi ngue

dí nja'a te ra hya xi xi Oja. Nu'a i 'yɛc'ɛi p'ɥya, Oja bi hojpabi rá ts'oqui", i ɛna. ⁷ Janangue dami pahmu ya ngue nu'ɥ nnɔpa mbom'meto ra Abraham, guehya yø ja'i ja yø nt'ɛc'ɛi ya. ⁸ Nup'ɥ ja ra Maca Libro, ya manjam'møtho nt'ot'i ra hoga 'da'yo hya ngue 'nɛ'ɥ yø ja'i hɪngyø judío dī nhohyø ts'oqui 'mø bi 'yɛc'ɛi Oja. Porque ngu'a bi man'Oja bi nyau i ra Abraham ngue bi 'yɛmbi: “Conná ngue'a'i gátho yø ja'i 'bɛcua ja ra ximhái da ma majapi”, bi 'yɛmbi. ⁹ Nu ra Abraham bi 'yɛc'ɛi Oja, 'nɛ Oja bi japi. A nuyá, nu to gä da 'yɛc'ɛi Oja, Oja di japi tengutho ra Abraham.

¹⁰ Nu to gä ɛna ngue dī nyan'a ngue da 'yøt'e te gä nt'ot'i p'ɥ ja ra ley, da tho ra castigo ra ja'i. Porque nt'ot'i ra hya ngue ɛna: “Nu to hɪngui øt'e para zantho'a te gátho nt'ot'i p'ɥ ja ra ley, gue'a da tho ra castigo'a”. ¹¹ Pɛ dí pahmu ngue nu ra ja'i ɛna ngue da 'yøt'e gátho'a te mmamp'ɥ ja ra ley, hɪnga gue'a di hojpabi Oja'a. Porque ra Maca Libro i ɛna: “A nuyá to bi 'yɛc'ɛi Oja, guehya di hojpabi ya, 'nɛ di unna 'da'yo te”. ¹² Ya hɪnte nī bøndrá nt'ɛc'ɛi ra ja'i nu'a ɛna ngue dī nyan'a ngue da 'yøt'e te mmamp'ɥ ja ra ley. Porque nt'ot'i p'ɥ ja ra ley ra hya ngue ɛna: “Nu ra ja'i hɪnte di 'bɛdi da 'yøt'e gátho'a te mmamp'ɥ ja ra ley, hønt'a ra ja'i di t'unna 'da'yo te'a”.

¹³ A nuyá, ya hɪnga thomhmu ra castigo mmamp'ɥ ja ra ley ya. Porque ra Cristo, ya bi thohra castigo conná nguecj'ɥ'a. Nup'ɥ ja ra Maca Libro i ɛmp'ɥ: “Nu ra ja'i macuati ra za, ya ra castigo thogui”. ¹⁴ Ra Cristo bi thohra castigo conná nguecj'ɥ n'namhma ngue hɪnga høndra Abraham dī nthɛui rá njapi Oja, sinoque xquet'a

'nɛ'ɥ yø ja'i hĩngyø judío di nthɛui. Janangue ya di nja'a te ra hya bi yat'a Oja, nu to gä dí εc'ɛihɥ ra Jesucristo, ya dí n'yohɥ ra Espírítu Santo.

-----

15 Ague ma zi cu'ahɥ, nuna ra hya ga mmangä ya, gdä hyejpahɥ'a te øtyø ja'i. Nu n'na ra n'yohɥ ngue'mø øt'ui n'na ra cohi rá mmic'ɛiui, 'nɛ bi firma ra sæcua da nangui, ya hinda zä to da xotra hya bi nja, ni xinda zä ngue to da hyuts'i te nt'ot'i.

16 Nuna Oja bi yarpabi n'na ra hya ra Abraham co 'nɛ'a rá mbom'mɛto bi tɛrpap'ɥ. Pɛ hĩnte mmamp'ɥ ha nt'ot'i ra hya ngue da 'yɛnā “yø mbom'mɛto” tengutho 'mø di mma ngue xtängu. Sinoque n'na nc'ɛitho'a mmamp'ɥ, guehna ra Cristo na p'ɥya.

17 Tengutho ra cohi øtyø ja'i, xquet'a Oja bi gohmi n'na ra cohi ra Abraham, 'nɛ bi yarpɪ ngue di nja'a te bi xifi. Mi tho'i 430 nɛya, bi t'unna ley ra Moisés, pɛ himbi nts'onna ra cohi mi jai Oja ra Abraham. Nuna ra hya ya xi ma mayat'i, di njahma na. 18 Xi'mø hønt'ɥ to øt'e te gä di manda ra ley di t'unna njapi, ya himma hyoni tema hya di yarcəhɥ Oja 'mø. Pɛ ra Abraham bi yarpabi Oja ngue di unna njapi, 'nɛ bi unni.

19 Pɛ çhanja ngue bi nja na ra ley 'mø? Bi un'Oja na ra ley para ngue da baɥyø ja'i te 'be'a ra ts'oqui øtyø ja'i. 'Nɛ bi nja rá ts'ɛdi na ra ley asta gue'mø mi m'mɥ'a rá mbom'mɛto ra Abraham. Nuna, bá ts'ännbi ngue da 'yøt'a te ra hya mayat'i ngue di nja. Nuna ra ley na, yø anxɛ bi ma hanja, janangue ra Moisés bi xiɥyø ja'i na ra hya bi manyø anxɛ. 20 Pɛ nu'mø mi nyai Oja ra Abraham

ngue bi yar_pabi na ra hya na, hinga 'be bi hyonna p_ongahya, sinoque bi nyaseui.

-----
 21 ¿Ua sä ga emhm_u ngue nuna ra ley bi 'yotra Moisés di njunt'ui na te ra hya bi yat'a Oja? Nu'á, hin'na'a. Porque hin tema ley di ja ngue da hyät'i da 'yotra ja'i te ga di manda para ngue di t'unna 'da'yo te ra ja'i. 22 Pε nt'ot'i p'ua ja ra Maca Libro ngue gätho yø ja'i xa mbent'ui ra ts'oqui. Janangue dí pahma ya ngue hont'ua to εc'ei ra Cristo di nthēui'a te xa yat'a Oja ngue di un'ua to bi 'yεc'ei.

23 Hante ngue da zøcua ra Cristo, gue'a ra ley ma_di manda yø ja'i. Bi nja rá ts'edi na ra ley na, asta gue'mø ma pahma ngue gue'a ra Cristo ga εc'ei_h ngue di nhohma ts'oquih_u. 24 Nuna ra ley bi nøpa mädi yø ja'i, ngue di ndäpyø ja'i ra Cristo 'mø mi zøhø. A nu to da 'yεc'ei na ra Cristo p'uya, ya di nhohrá ts'oqui ra ja'i. 25 A nuyá, ngue dí εc'ei_h ra Cristo, ya hinni mantho di mandagah_u na ra ley mi fäc_u ya.

26 Rängeue dí εc'ei_h ra Jesucristo ya, ya yø basigah_u Oja ya. 27 A nuyá, nu to ga bi nxixya 'mø mi 'yεc'ei ra Jesucristo, guehya ga 'yo tengutho i n'yo ra Cristo ya. 28 Ya hinda mporta ngue'mø grá judío ogue hingrá judío; 'bahni hmu ogue hinjo'o ni hmu; ogue grá n'yoh_u ogue grá xisu. Porque nu'mø ya ga gui n'yoh_u ra Jesucristo, ya n'na hyatho gui jah'ua. 29 Nu'mø ngue gui n'yoh_u ra Cristo, ya gue'ah_u yø mbom'meto ra Abraham. 'Nε di toca'ah_u na te xa yat'Oja ngue di uni.

4

¹ Ya guí nnuh_u ngue nu'mø rá ngüetho n'na rá ts'unt'_u ja ngue da gohm_i n'na rá erensia, 'da'igudui n'na rá hmiq_{ui}, madague'a ngue rá mm_{eti} gátho. ² Porque 'b_uhyø ja'i d_i ncarga ngue da märpabi te p_{ets}'i asta gue'mø bi zønna pa da zännbabi rá papá ngue d_i ndäpi. ³ D_i njath_u p'_uya. Hante ngue ga pähm_u hanja na rá Cristo, dá ja ndümm_u ngue ga øth_u'_u yø costumbre ga 'b_uhyø ja'i ua ja rá ximhäi. ⁴ P_e nu'mø m_i zønna pa bá sän'na Oja ngue bá penhua rá Ts'unt'_u, bi øn'a n'na rá xisu. Nun_a rá Ts'unt'_u na, bi 'yøt'e te mmamp'_u ja rá ley ga 'yo yø judío. ⁵ Bí 'y_eh_e ngue go bi tho'a rá castigo m_i ja ga thohm_u tengutho d_i manda rá ley. Janangue nuyá, ya guecj_u yø basigah_u Oja ya.

⁶ A nuy_a ngue ya yø basigah_u Oja, nun_a Oja conná Ts'unt'_u bá penhna Espíritu Santo p'_u ja ma mm_uih_u ngue ga n'yoh_u. 'N_e guehna rá Espíritu Santo bi b_ennb_i te mmanna ja'i 'mø xi Oja ngue _embi: “Ma Papá'i Oja”. ⁷ Janangue nuyá, ngue ya yø basigah_u Oja ya, ya h_indí 'b_uhm_u tengutho n'na rá hmiq_{ui}. A nu'mø ngue ya yø basigah_u Oja, tengutho n'na rá basi ja rá erensia, d_i njath_u p'_uya, di tocagah_u'a te di un'Oja rángue dí _ec'_eih_u rá Cristo.

-----
⁸ Nu'mø yø pa xa thogui ngue h_inman_i pähm_u Oja, gue'_u yø dahm_u ngue h_imma juan_i Oja gm_i nnøpa hm_uh_u ngue gm_i thanneh_u. ⁹ A nuyá, ya guí pähm_u Oja ya, ogue man'na xanho, bi ba'ah_u Oja. ¿Hanja ngue ya guí nne gui h_ye_hm_u p'_u Oja ya, mahønguí nne gui 'y_ec'_eih_u yø costumbre h_in

tema ts'edi di ja? ¹⁰ Porque guí suph_u yø pa di costumbra yø ja'i ngue supi. Nu'mø ra t'usna guí suph_u. Njeya, njeya i ja mi'da yø pa guí suph_u. ¹¹ Ya xangu ra 'bɛfi xtá øt'e ngue dí xän'nah_u ra hya. Guehna dí sugã naya ngue di nts'onna ra hya na.

¹² Ague ma zi cu'ah_u, dami 'yøth_u tengutho dí øt'ä ngue hindí øt'ä'u yø costumbre yø judío ya. A nugã dí øt'ä tengutho gmi øth_u m'met'o. Pɛ nugã dí ɛna ngue hingui sucj_u tengue dí øt'e. ¹³ Guí pahm_u ngue nu'mø rá mudi ma magã p'u guí 'bähm_u, dá xi'ah_u ra hoga 'da'yo hya, nugã nmadí hyenni. ¹⁴ Nɛ nu'a ra n'u nmi hɛmbä, xanhennitho ha xtí zä xca nyah_u. Pɛ nu'ah_u p'ya hinga 'yɛmh_u ngue hinda zä ga nyah_u, ni xinga fescathoh_u ra hya dá mangã. Hante gue co n'na ra pähä guí 'yøhm_u ra hya dá mangã, tengutho 'mø di 'bäp'u n'na rá anxe Oja ngue da zo'asch_u, ogue tengutho 'mø di 'bäɛ p'u ra Jesucristo da zo'ah_u, gá jaju p'u. ¹⁵ ¿Har_u gá 'yɛmh_u'a ra pähä bi nja'ah_u'a ra ora dá xi'ah_u ra hya? Conque dí pacã ngue nu'a ra 'bäxte guí nne xqui 'yørcäh_u, nu'mø di sä asta ni dá guí nne xqui hyai ngue xqui 'dacj_u. ¹⁶ Xiya, asta guí nne gui 'yøt'e ngue ma nsuih_u ya ngue njuantho dí xi'ah_u na te majuaní.

¹⁷ A nuya mi'da yø ja'i ɛmmɛi nne da mäxah_u, pɛ hingra nho nne da 'yøt'ah_u ya. Sinoque høntho nne ya ngue gui hyɛgah_u p'u, i nne ngue go gui tɛnh_u'a ra hya mmanya. ¹⁸ Pɛ ya xanho ngue'mø to nne da mäxah_u, pɛgue ya da n'yo'a ngue ra nho da 'yøt'e. A nugã xquet'a dí nne ga fäxah_u, pɛ hinga høn'mø dí 'bup'u guí 'bähm_u dí nne ga fäxah_u, sinoque hangu ra pa dí nne ga fäxah_u. ¹⁹ Ague ma basi'ah_u,

tengutho n'na ra xisu 'mø ja ngue di ønná basi sä ra n'ü, di njadá p'üya, mahøndi sä ra n'ü co nu'ahü asta gue'mø gui 'yøthü tengutho bi 'yøtra Cristo. ²⁰ Nügä hĩndĩ sani ngue gdi 'bücä p'ü guí 'bühmü ya ngue ga nyasεhü, n'namhmä ga nnu ha gda japä'a ra hya si'ahü. Porque nuyá, janjuani hĩndĩ padĩ te ga øt'e co nu'ahü.

-----
²¹ Nu to gätho nne da 'yøt'e te gä nt'ot'i p'ü ja ra ley ga 'yo yø judío, damĩ xicjü ya. ¿Ua hĩnjam'mø guí øhmü'a ra hya nt'ot'i p'ü ja ra libro ngue ra ley?

²² Ya guí pahmü ngue nt'ot'i ngue ra Abraham bi m'mü'i yoho yø ts'ünt'ü. Nuna n'na rá ts'ünt'ü, rá ts'ünt'ü n'na ra xisu ngue ra gũñitho. Nuna man'na rá ts'ünt'ü, rá ts'ünt'ü na ra xisu ngue ra mmennĩgu.

²³ Nuna ra xisu ngue ra gũñitho, hĩngra 'yabasi na, janangue bi m'mührá basi. Pε nuna ra xisu ngue ra mmennĩgu, mará 'yabasi, guesε Oja bi yarpabi ra Abraham ngue bi m'mührá basi na. ²⁴ Ja ua yø hya mahyεqui. Nuya yoho yø xisu ya, guí nhyejpabi yoho yø cohi i ja. Nuna ra xisu ngue ra gũñitho ni hü ngue ra Agar. Guí nhyejpabi'a ra cohi bá njap'ü ja ra t'øhø Sinaí. A nuya yø ja'i εna ngue da 'yøt'e te di manda ra ley ya, guehya nnøpa basi ra Agar. ²⁵ Nuna ra Agar, yoho yø xequi mahyεjpi. Guí nhyejpa ra t'øhø Sinaí jap'ü ja ra häi Arabia. 'Nε guí nhyejpa ra Jerusalén, nu'a ja ua ja ra häi. Porque nuya yø judío 'büp'ü, i tenthø te nt'ot'i p'ü ja ra ley. ²⁶ Pε nuya yø ja'i yø ngump'ü ja ra Jerusalén bí ja mahεts'i, hĩndĩ manda ra ley ya. A nuju, ja dyø mmengühü p'üya. ²⁷ A nup'ü ja ra Maca Libro, nt'ot'i p'ü ra hya ngue εna: “Di nja'i mpähä grá

'yabasi, nu'i hinga pahra ønnate. Ga mafi ngue gui johya, madague'a ngue tobe hingu'i pa'a ra ønnate. Porque ra xisu ngue ra 'yabasi bi hyep'ua rá ndø, pε man'na xangu yø basi di m'mui, hinda gue'a ra xisu 'buhmi rá ndø”.

²⁸ A nuja ya ma zi cu'aha, tengutho ra Isaac, Oja bi yat'i ngue di m'mui. Di njathu p'uya, Oja bi yat'i ngue dyø basigahu. ²⁹ Nu'mø mi nja na te ra hya xi yat'a Oja ngue di nja, ra Espiritu Santo bi 'yøt'e ngue bi m'muhra Isaac. Pε nuna rá ts'unt'ua ra Agar bi mbøcuε, bi zuhra Isaac. Xquet'a di njathu p'uya, nu'ua mma ngue øt'e te nt'ot'i p'ua ja ra ley i sacju'ua. ³⁰ Pε gui pahmu te nt'ot'i p'ua ja ra Maca Libro ngue εna: “Nuna ra xisu ngue ra gñitho, da thøn'athi, da me rá ts'unt'ua. Porque nuna rá ts'unt'ua na, hñdi tocabi'a te da hyanna rá ts'unt'ua na ra xisu ngue ra mmennigu”, i εna. ³¹ A nuya ma zi cu'aha, hingyø basigahu na ra xisu ngue ra gñitho, sinoque gue'a ra xisu ngue ra mmennigu yø basigahu.

5

¹ Ya bi hoga ma ts'oquihu ra Jesucristo. Janangue ya hñdi tenhna'a ra ley ga 'yo yø judío ngue ga εna di nyanma tehu. Dami hyahu ra ts'edi ya, dami nduhu co nuna ra hya na. 'Yo sä gui εna ngue di nja ra castigo ngue'mø hingu'i tenna ley ga 'yo yø judío.

² Nugä drá Pablo, dami 'yøhmu na ra hya ga mmangä ya. 'Yo gadi n'uni ngue da hmεpya'ahu ngue sä gui 'yεna gue'a di nhohni ts'oquihu'a. Nu'mø, ya säditho gá pahmu ra Cristo 'mø.

³ Mahøn'a dí nne ga xi'ahu ya, nu gätho yø ja'i

ε̄na ngue da mε̄pya yø do'yo, 'yo sä di ε̄na ngue hønt'a da 'yøt'a, sinoque ja ngue da 'yøt'e gätho'a te nt'ot'i p'ua ja ra ley. ⁴ Nuya yø ja'i ε̄na ngue di nhohyø ts'oqui ngue da 'yøt'e te gäma hya nt'ot'i p'ua ja ra ley, guehya yø ja'i hep'ua ra Cristo ya. Ya emp'ua na rá mate Oja. ⁵ Pε̄ nuju, ra Espíritu Santo di haṭra ts'edi ma mmaihua ngue dí tømhmua'a ra pa rá nzeḡui. Guesε̄ Oja da mamp'uya ngue ya bi nhohma ts'oquihua rángue dí ε̄c'ε̄ihua ra Cristo. ⁶ A nuyá, ngue ya dí n'yohua ra Jesucristo, ya h̄inte di muui 'mø mhmε̄pya ma do'yohua oque h̄inga mhmε̄pyagaha. A nu'a tate di muui ya, guehna ma nt'ε̄c'ε̄ihua ja naya, 'nε̄ nuna ma nt'ε̄c'ε̄ihua na, guehna øt'e ngue daḡi mahma cuhua n'na ngu n'najua naya.

⁷ Ya xanho te gman̄i n'yohua m'met'o. ¿Te'o di ts'on'na ni mmaihua ngue guí hehmu p'ua na ra hya majuan̄i? ⁸ Nuna ra hya di ts'on'na ni mmaihua, h̄ingrá ts'änni Oja na. Porque Oja, i zon'nahua na ngue guí siguethohua te mi ja. ⁹ Ya guí nnuhua ngue n'na zitiqui ra íxi di ixqui gätho ra jani. ¹⁰ Nugä hu ma mmui ngue ma Hmuhua Jesucristo h̄indi ja'i ngue guí pähni nt'ε̄c'ε̄ihua i ja. Pε̄ nuna ra n'yohua nne di ts'on'na ni mmaihua, da japra castigo Oja na, hønt'o bi zä majaj̄i.

¹¹ Pε̄ nugä ma zi cu'ahua, nu'mø gdi xi'ahua ngue guí mhmε̄pya ni do'yohua, h̄indi nnu man'ugä yø judío 'mø. Pε̄ nuyá, s̄acyø ja'i co nuna ra hya dí xännbate, ngue ra Cristo bi dup'ua ja ra pont'i, gue'a i nyanyø te yø ja'i'a. ¹² Nuya yø n'yohua di pi'ahua ε̄na ngue jatho guí mhmε̄pya ni do'yohua ngue da ma nthequi, ¿hanja ngue nuya yø n'yohua ya, h̄indi

nhyεcε xanho asta da ma m'moqui?

¹³ Ague mā zi cū'ah_u, bi zon'nah_u Oja ngue hinni mantho gui sūh_u rā castigo dī manda rā ley. Πε 'yo sā guí εmh_u ngue sātho gui 'yøth_u rā nts'o so nī mmūih_u ya. Nu'á, hīn'na'a. Para ngue dī nεquī ngue gādī mmađī n'na ngu n'na'ah_u, a nūya đamī mfāts'i n'na ngu n'na'ah_u ya. ¹⁴ Hønt'a n'na rā hya ja ngue dī nja para ngue dī ma maćumple te gā nt'ot'i p'ū ja rā ley. Guehna rā hya ngue εna: “Đamī mahni mmic'εiui tengutho gni ne ngue dī ma mamadi'i”. ¹⁵ Πε nu'mø gādī nsoth_u, ya ja ngue gui nsah_u n'na ngu n'na, pets'i guí tūtho nī mmic'εiui.

-----
¹⁶ Nugā dí xi'ah_u, đamī n'unī ngue gue'a rā Espíritu Santo da xān'nah_u te gdī n'yoh_u. Nu'mø gui hyaxh_u'a rā 'yu di 'da'ah_u'a, hīngui 'yøth_u'a te nī pāhāseh_u 'mø. ¹⁷ Nu'a rā nts'o so mā mmūih_u, hīngui nnu manho rā Espíritu Santo'a. Nunā te nne rā Espíritu Santo ga øth_u, n'nan'yo nā ngue'a rā nts'o so mā mmūih_u. Guehya dī ntør'mahya p'ū ja mā mmūih_u ya. Janangue xangu yø nnidī hīngui sā ga øth_u'a te dí nne ga øth_u. ¹⁸ A nu'mø gue'a rā Espíritu Santo da xāngah_u te ga øth_u, ya hīngui ja ngue ga sūh_u rā castigo dī manda rā ley 'mø.

¹⁹ Hīngui henni gdá pahma ndana gue'a ya yø nts'o øtyø ja'i. Gue'a rā n'yots'om'māi, gā rā nts'o ja rá mmūi rā ja'i, hīngui nne di ts'ammī ngue'a te rā nts'o ga 'yo. ²⁰ I thanne yø dahm_u, i εte. Dī nsūhyø ja'i. Høndra njunt'i nne. I sehya. I ncue. Di 'yets'i. I 'uεnyø ja'i ya yø hya i mma. Porque høndra ntapahya i nne. ²¹ I nnepe te pesrá mmic'εiui, hote,

iti, 'nε h̄inha gá ndits'i. Gätho m̄i'da yø nts'o i ja, gä øt'e. Nuḡä ya xtá xi'ah̄u m'mεt'o 'nε mah̄øn'a dí xi'ah̄u ya, ngue n̄uya yø ja'i njap'u, ya h̄inda ma maçut'i p'u di m̄anda Oja ya.

²² Pε rā Espíritu Santo di hatrā ts'edi rā ja'i te da n'yo. Guehna rā ja'i di mahrá mm̄ic'εiui na, di johya, hu rá mm̄ai, seti te thogui, rā hoja'i, h̄ingui ya rá mm̄ai ngue'a rā nho øt'e. Nu te rā hya pønna ne, gue'a øt'a. ²³ H̄indi 'yεts'i, hāt'i samrá mm̄ai. A nuyá, h̄in tema ley di ja ngue da zä da mā ngue da ma rā castigo ya yø ja'i gá 'yo ya yø hya dí xi'ah̄u ya. ²⁴ Gätho ya to n'youi rā Jesucristo, ya bi 'yøt'e ngue bi m'mε'u yø pähä xants'o man̄i n'yo. ²⁵ Nuna rā Espíritu Santo di 'dacj̄u rā 'da'yo te. Ja ts'editho gā n'umhm̄u ya ngue gue'a rā Espíritu Santo da xänngah̄u te gdá n'yoh̄u. ²⁶ H̄ingui sä gā 'yεxh̄u ya, h̄ingui sä gā njunth̄u ya. H̄ingui sä gā nseyabah̄u n'na ngu n'naj̄u ya.

6

¹ Ague mā zi cu'ah̄u, nu'mø gá pah̄m̄u ngue bi 'yøtra ts'oqui n'na ni amigoh̄u, nu'u n'youi rā Espíritu Santo, gue'u di nyau'i'a bi 'yøtra ts'oqui'u. Da xifi ngue da hyep'ua te øt'e. Pε gue di nya manhuçh̄i ha di hejpi. Di mfädi xanho, h̄inga mbεnnb̄u ngue xquet'a 'nε'u di njap'u m'mεfa'u. ² Ngu m̄i'da, ngu m̄i'da, nu'mø gá nuh̄u te h̄embi n'na ngu n'na dam̄i nfäxh̄u. Nu'mø ngue ngu'a guí øth̄u ya, ya guí øth̄u'a te rā hya di m̄anda rā Cristo 'mø. ³ Nu rā ja'i εna ngue s̄h̄ra güenda ngue tatesε, pε h̄inda zä to da hyät'i. Sinoque di nhyäse 'mø ngue h̄imma juani te mma. ⁴ N'na ngu

n'na'ah_u dami hyacs_e ra güenda ngue'mø xanho te gni 'yoh_u ogue hin'na. A nu ra ja'i hacra güenda ngue xanho te øt'e, ya da zä di johya. P_e hingue masque di johya ngue da denna mmic'eiui ngue hingui øtrá mmic'eiui tengutho øt'e. ⁵ Porque n'na ngu n'naj_u høxhma xih_u ngue ga hacju ra güenda ngue'mø xanho te dí øth_u ogue hin'na.

⁶ Nu ra ja'i sännbabi rá hya Oja, jatho ngue da mäxrá xännbate ngue di unni te honi.

⁷ Nunä Oja hingra nt'emb_i na. H_ercathoh_u na, masä mi 'yena ngue hingui nnu te dí øth_u. Nu te ga 'yo ra ja'i, gue'a ra njut'i di nja'a. ⁸ Porque nu ra ja'i øtra nts'o so rá mmui, gue'a ra castigo da tho'a. P_e nu ra ja'i hacra 'yu xännbabi ra Espiritu Santo, guehna ra ja'i para zantho di unna 'da'yo te ra Espiritu Santo na. ⁹ Ogui säyah_u, ma ga øth_u ra nho. Porque nu'mø hinga nsäya ngue ga øth_u ra nho, da zønna pa di njurcah_u. ¹⁰ Janangue nup'u da zä ga øth_u ra nho, ma ga ørpa_hu ra nho gätho. P_e ma datho'u ma cuh_u n'nat'a ma nt'ec'ei_hu i ja ngue nneto ga ørpa_hu ra nho.

-----
¹¹ Nugä drá Pablo, dami nuh_u ya yø da letra ga osegä ya. ¹² A nuya yø ja'i di ja ts'edi da hm_epya ni do'yoh_u, høntho nne ya ngue da nu manho yø ja'i. Porque hingui nne da zä ra n'u tho'u to i mma ngue ya bi nhohyø ts'oqui yø ja'i ngue bi du p'u ja ra pont'i ra Cristo. ¹³ P_e nuya yø xännbate ya mh_mpyabi yø do'yo, ni xinga guehya di øt'e te gä mmamp'u ja ra ley ya. Høntho nne ya ngue da hm_epya'ah_u n'namhma ngue nup'u di nya, ya di 'yets'i, da ma ngue ya gui øth'a ra hm_epya di

manda gui 'yøth_u. ¹⁴ P_ε nugä h_{in}dí nne ngue te gdá 'y_εxä, hønt'a dí nne ga mma ha b_inja ngue bi d_u p'_u ja ra pont'i ra Jesucristo. P_ε rángue bi d_u p'_u ja ra pont'i, ya h_{in} dadi hogä'a ra nts'o ga 'yo yø ja'i ua ja ra ximhäi. A nuya yø ja'i øtra nts'o p'_uya, xquet'a h_{in}gui nnu manhogui. ¹⁵ Nu'mø ya dí n'yoh_u ra Jesucristo, ya h_{in}te d_i mmuui ngue'mø mhm_εpya rá do'yo ra ja'i ogue h_{in}'na. A nu'a d_i muui ya, gue'a ngue da gom'na'yo ma n'yomf_εnih_u. ¹⁶ A nuya to gätho da hyaxna ra hya dí mmangä, dí nne ngue da hyut'a n_i mm_uih_u Oja 'n_ε di hu_εc'ah_u. 'N_ε h_{in}ga høn'athoh_u, sinoque gätho'ua te'o ya yø ja'i Oja.

¹⁷ A nu ra pa d_i ma p'_uya, h_{in}dí nne to da gun'mahyagui. Nuya yø m_εdi n'youi ma do'yo ngue xa ungyø ja'i, ja d_i n_εqui ua ngue rá m_εfigä ma Hmu Jesús.

¹⁸ Ague ma zi cu'ah_u, dí nnegä ngue gä di jap'ah_u ma Hmu_u Jesucristo. Da ngut'atho.

Ja ua ra 'da'yo cohi bi gomi Oja yø ja'i **New Testament in Otomi, Tenango (MX:otn:Otomi,** **Tenango)**

copyright © 1975 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Tenango

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Tenango [otn], Mexico

Copyright Information

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Tenango

© 1975, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
dd38228d-a3b1-5d0f-91ce-4040e165ce0f